

RABHADH

Ná déan dearmad an páipéar seo a chur ar ais le do fhreagarleabhar, nó caillfidh tú marcanna.

Scríobh do Scrúduithe anseo:

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2017

TÍREOLAÍOCHT – ARDLEIBHÉAL

ROINN 1 – FILLTEÁN (60 marc)

DÉ hAOINE 9 MEITHEAMH – MAIDIN 9:30 – 11:30

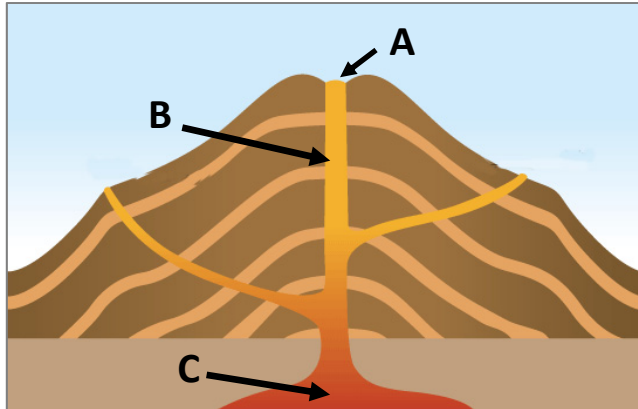
Greille Mharcála an Fhillteáin				
Ceisteanna		Marc	Scrúdaitheoir	Scrúdaitheoir Comhairleach
	@	3		
	@	2		
	@	1		
	@	0		
Marc Iomlán				

NÓTA: TÁ ROINN 2 DEN SCRÚDÚ SEO AR PHÁIPÉAR AR LEITHLIGH

ROINN 1 (60 marc)

Freagair **GACH** ceist.
Tá rogha agat laistigh de thrí cheist.
Déan deimhin de go gcuireann tú an fillteán seo ar ais le do
fhreagarleabhar.
Caillfidh tú marcanna mura gcuireann.

1. BOLCÁIN

Curtha in oiriúint ó www.bbc.co.uk

Scrúdaigh an léaráid de bholcán thuas.

Ainmnigh gach ceann de ghnéithe an bholcáin lipéadaithe **A**, **B** agus **C**.

A. _____

B. _____

C. _____

2. CREATHANNA TALÚN

Cuir ciorcal thart ar an rogha cheart i ngach ceann de na ráitis a leanas.

- (i) Tosaíonn crith talún **ag an eipealár / ag an bhfócas**.
- (ii) Tá Éasc San Andreas i **Meiriceá Thuaidh / Meiriceá Theas**.
- (iii) Tomhaistear méid crith talún le **sruthanna comhiompair / scála Richter**.

3. OLLGHLUAISEAHT

Curtha in oiriúint ó www.geograp.org.uk

Curtha in oiriúint ó www.monasset.com

Curtha in oiriúint ó www.ticotimes.net

Curtha in oiriúint ó www.ukgeohazards.info

Meitseáil gach ceann de na fótagraif **A**, **B**, **C** agus **D** thuas leis an gcineál ollghluaiseachta is fearr a mheitseálann é sa tábla thíos. Tá meaits amháin déanta duit.

Cineál Ollghluaiseachta	Litir
Láibshreabhadh	D
Sciarradh talún	
Brúchtadh portaigh	
Ithirthéaltú	

4. SÍONCHAITHEAMH

Curtha in oiriúint ó www.summitpost.org

Scrúdaigh an fótagraf thuas agus cuir ciorcal thart ar an bhfreagra ceart i ngach ceann de na ráitis a leanas.

- (i) Is é atá sa tírdhreach a thaispeántar san fhótagraf ná **screathan / pábháil aolchloiche**.
- (ii) Cruthaítear an tírdhreach a thaispeántar san fhótagraf **mar thoradh ar ghníomhaíocht reo is coscartha / mar thoradh ar charbónáitiú**.
- (iii) **Síonchaitheamh ceimiceach / síonchaitheamh meicniúil** is mó a luaitear leis an tírdhreach seo.

5. CARRAIGEACHA

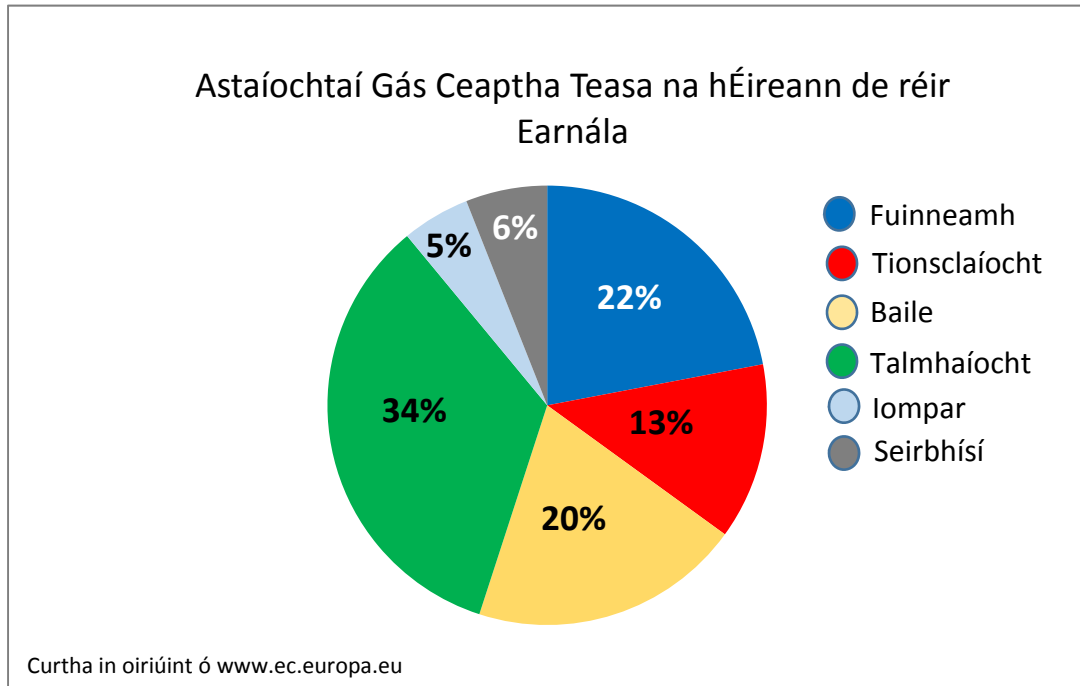
Sna boscaí a thugtar, meaitseáil gach ceann de na litreacha i **gColún X** le huimhir a péire i **gColún Y**. Tá péire amháin déanta duit.

Column X	
A	Gaineamhchloch
B	Marmar
C	Eibhear
D	Grianchloichít

Column Y	
1	Sléibhte Chill Mhantáin, Co Chill Mhantáin
2	Conamara, Co na Gaillimhe
3	Na Cruacha Dubha, Co Chiarraí
4	Cruach Phádraig, Co Mhaigh Eo

X	Y
A	
B	
C	
D	4

6. ASTAÍOCHTAÍ GÁS CEAPTHA TEASA

Scrúdaigh an phíchart thuas a thaispeánann astaíochtaí gás ceaptha teasa na hÉireann de réir earnála.

Cuir in iúl cé acu **trí cinn** de na ráitis a leanas atá fíor agus tic (✓) á chur agat sa bhosca ceart.

1. Is í an tionsclaíocht is cúis leis an gcuid is mó d'astaíochtaí gás ceaptha teasa.
2. Is iad fuinneamh agus talmhaíocht le chéile is cúis le os cionn leath na n-astaíochtaí gás ceaptha teasa.
3. Iompar is cúis le 5% d'astaíochtaí gás ceaptha teasa.
4. Tá astaíochtaí gás ceaptha teasa ón tionsclaíocht agus ón mbaile le chéile níos mó ná an méid acu a thagann ón talmhaíocht.
5. Tagann níos mó astaíochtaí gás ceaptha teasa ó sheirbhísí ná mar a thagann ó iompar.

1, 2, 3

1, 4, 5

2, 3, 5

2, 4, 5

FREAGAIR 7A NÓ 7B

7A. OIGHRIÚCHÁN

Cuir ciorcal thart ar an bhfreagra ceart i ngach ceann de na ráitis a leanas.

- (i) Is é atá sa ghné san fhótagraf ná **coire (soirc) / droimnín**.
- (ii) Gné a bhaineann le **sil-leagan oighreach / oighearchreimeadh** atá sa ghné san fhótagraf.
- (iii) An próiseas (na próisis) trínar cruthaíodh an ghné seo ná **tuaslagadh / sracadh agus scríobchaitheamh**.

NÓ

7B. CÓSTAÍ

Cuir ciorcal thart ar an bhfreagra ceart i ngach ceann de na ráitis a leanas.

- (i) Is é atá sa ghné lipéadaithe **X** san fhótagraf ná **gob gainimh / tombaló**.
- (ii) Is é atá sa ghné lipéadaithe **X** ná gné a bhaineann le **creimeadh cósta / sil-leagan cósta**.
- (iii) Cruthaíodh an ghné seo **mar thoradh ar shíobadh feadh cladaigh / mar thoradh ar ghníomhú hidrálach**.

FREAGAIR 8A NÓ 8B**8A. IONSTRAIMÍ AIMSIRE**

Sna boscaí a thugtar, meaitseáil gach ceann de na litreacha i **gColún X** le huimhir a péire i **gColún Y**. Tá péire amháin déanta duit.

Colún X		Colún Y		X	Y
A	Ainéimiméadar	1	Ionstraim a úsáidtear chun brú an atmaisféir a thomhas.	A	
B	Taifeadán Campbell-Stokes	2	Ionstraim a úsáidtear chun fothain a thabhairt do threalamh aimsire.	B	
C	Baraiméadar	3	Ionstraim a úsáidtear chun luas na gaoithe a thomhas.	C	1
D	Scáthlán Stevenson	4	Ionstraim a úsáidtear chun taitneamh na gréine a thaifead.	D	

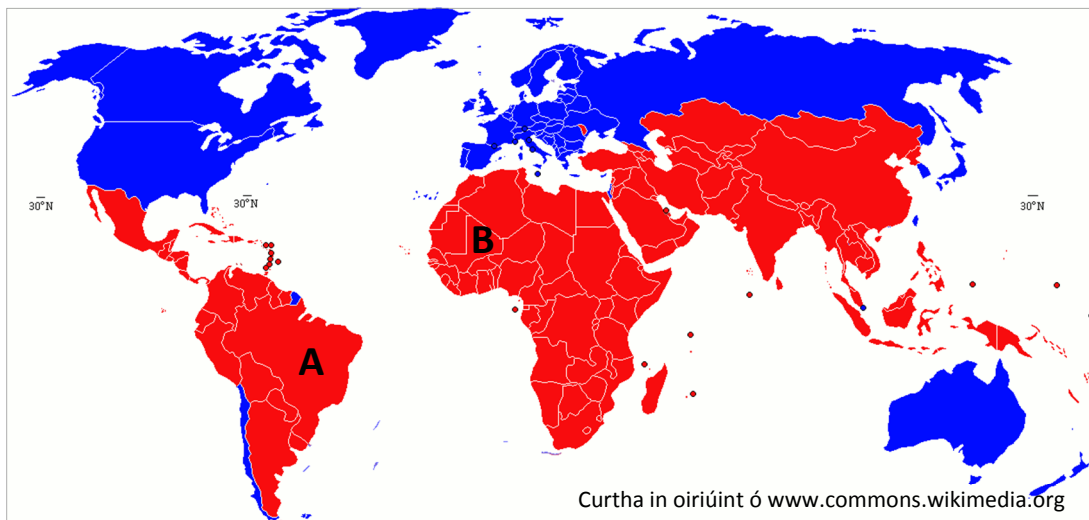
NÓ**8B. IMIRCE**

Sna boscaí a thugtar, meaitseáil gach ceann de na litreacha i **gColún X** le huimhir a péire i **gColún Y**. Tá péire amháin déanta duit.

Colún X		Colún Y		X	Y
A	Inimirceach	1	Deiseanna maithe fostaíochta.	A	
B	Eisimirceach	2	Duine a théann ar imirce as áit.	B	
C	Toisc bhrú	3	Cogadh agus corraíl.	C	3
D	Toisc tharraingthe	4	Duine a théann ar imirce go háit.	D	

FREAGAIR 9A NÓ 9B

9A. AN DAONRA

Scrúdaigh léarscáil an domhain thuas agus freagair gach ceann de na ceistanna a leanas.

- (i) Cad is ainm don tír lipéadaithe **A**? _____
- (ii) Cad is ainm don tír lipéadaithe **B**? _____
- (iii) An bhfuil an ráta básmhaireachta leanaí ard nó íseal i dTír **B**?
_____

NÓ

9B. FEIRMEOIREACHT

Córas le hlonchuir, Próisis agus Aschuir atá san fheirmeoireacht.

Sa bhosca thíos, cuir ciorcal thart ar **thrí** lonchur ar fheirm.

Baint an Fhómhair	Caipiteal	Cáis
Saothar	Treabhadh	Tarracóir
Síolchur	Olann	Crú

10. PATRÚIN LONNAÍOCHTA

Cuir in iúl cé acu **trí cinn** de na ráitis a leanas atá fíor agus tic (✓) á chur sa bhosca ceart agat.

1. Baineann tithe feirme scoite le patrúin lonnaíochta scaipthe.
2. Is sampla é eastát tithíochta de phatrún lonnaíochta líneach.
3. Tá patrún lonnaíochta scaipthe coitianta i mbailte agus i gcathracha.
4. Tugtar lonnaíocht núicléatach freisin ar lonnaíocht chnuasta.
5. Tarlaíonn patrún líneach nuair a thógtar tithe i líne le taobh an bhóthair.

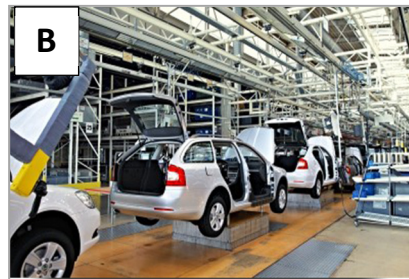
1, 2, 3

1, 4, 5

2, 3, 4

2, 4, 5

11. GNÍOMHAÍOCHTAÍ GEILLEAGRACHA

Curtha in oiriúint ó www.en.wikipedia.org, www.kyyba.com, www.esa.int

Scrúdaigh na fótagraif thuas.

Cuir in iúl an do ghníomhaíocht gheilleagrach phríomhúil, thánaisteach nó threasach a sheasann gach ceann de na fótagraif **A**, **B** agus **C**.

A. _____

B. _____

C. _____

12. BAILTE SEANTÁN

Cuir in iúl cé acu trí cinn de na ráitis a leanas atá fíor agus tic (✓) á chur agat sa bhosca ceart.

1. Sampla de phleanáil uirbeach é baile seantán.
2. Bíonn rátaí breithe ard i mbailte seantán.
3. Tugtar bustaithe ar na bailte seantán in Calcúta.
4. Fadhbanna móra i mbailte seantán iad easpa uisce ghlain agus drochshláintíocht.
5. Ceantair le dlús íseal daonra iad bailte seantán.

1, 2, 3

1, 3, 5

2, 3, 4

2, 4, 5

13. SCAMAILL

Curtha in oiriúint ó www.en.wikipedia.org

Cuir ciorcal thart ar an bhfreagra ceart i ngach ceann de na ráitis a leanas.

- (i) An cineál scamail a thaispeántar san fhótagraf ná **ciorras / cumalas**.
- (ii) Faightear an cineál scamail a thaispeántar san fhótagraf ag airde **bheag / mhór**.
- (iii) Luaitear na scamail seo le **haimsir bhreá / ceathanna troma**.

14. LÉARSCÁILEANNA AIMSIRE

Is é a thugtar ar línte ar léarscáil aimsire a cheanglaíonn áiteanna arb ionann an fliuchras iontu ná:

Línte chomhghriandachta

Isiteirmeacha

Línte comhluais

Isihaití

Cuir tic (✓) sa bhosca ceart.

15. UIRBIÚ – CINEÁLACHA FOIRGNEAMH

I mBaile Átha Cliath agus i gceantair eile, cén tréimhse inar tógadh tithe móra de bhrící le ráillí d'iarann saoirsithe agus doirse le háirsí stuacha?

Ceilteach

Seirseach

Lochlannach

Normannach

Curtha in oiriúint ó mapio.net

Cuir tic (✓) sa bhosca ceart.

16. LONNAÍOCHT

An phríomhfheidhm atá le lonnaíocht eaglasta ná:

Tionsclaíocht

Caitheamh Aimsire

Cónaí

Reiligiún

Cuir tic (✓) sa bhosca ceart.

17. LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS

Scrúdaigh léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis a thugtar leis an bpáipéar seo.

Sna boscaí a thugtar, meaitseáil gach ceann de na litreacha i **gColún X** le huimhir a péire i **gColún Y**. Tá péire amháin déanta duit.

Colún X	
A	W 305 704
B	W 295 668
C	W 337 663
D	W 320 655

Colún Y	
1	Stáisiún Gardaí
2	Spotairde
3	Tearmann Dúlra
4	Tuama Meigiliteach

X	Y
A	
B	
C	2
D	

18. LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS

Scrúdaigh léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis a thugtar leis an bpáipéar seo.

Cuir ciorcal thart ar an rogha cheart i ngach ceann de na ráitis a leanas chun a chur in iúl cé acu atá sé fíor nó bréagach i ngach cás.

- (i) Bóthar náisiúnta den dara grád é an N22. **Fíor / Bréagach**
- (ii) Achar iomlán an limistéir ar léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis ná 120 km². **Fíor / Bréagach**
- (iii) Tá Drom Caoin (*Dromkeen*) (W 31 69) ó thuaidh ó Bhéal an Átha (*Ballina*) (W 31 67). **Fíor / Bréagach**

19. AERFÓTAGRAF

Scrúdaigh an t-aerfótagraf a thugtar leis an bpáipéar seo.

Tá an droichead le fáil:

Sa chúlra ar dheis

I lár an tulra

Sa lár ar dheis

Sa lár

Cuir tic (✓) sa bhosca ceart.

20. AERFÓTAGRAF

Scrúdaigh an t-aerfótagraf a thugtar leis an bpáipéar seo.

Cuir ciorcal thart ar an rogha cheart i ngach ceann de na ráitis a leanas.

- (i) Tá formhór na gcrann sa tulra ar dheis **duillsilteach / buaircíneach**.
- (ii) Is é is dóichí ná gur tógadh an aerfótagraf seo **sa gheimhreadh / sa samhradh**.
- (iii) An príomh-thalamhúsáid sa chúlra ar chlé ná **talmhaíocht / tionsclaíocht**.

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán